

dr Małgorzata Stec

Zakład Statystyki i Ekonometrii
Uniwersytet Rzeszowski

Analiza porównawcza rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów województwa podkarpackiego

WPROWADZENIE

Powiaty województwa podkarpackiego cechują się zróżnicowanym poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego. W ocenie przemian społeczno-gospodarczych powiatów szczególnie przydatne są metody Wielowymiarowej Analizy Porównawczej (WAP), które pozwalają na zbudowanie miary syntetycznej zastępującej opis obiektów za pomocą wielu wskaźników statystycznych.

Celem artykułu jest analiza porównawcza rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów województwa podkarpackiego w dwóch okresach, tj. w 2005 roku i w 2009 roku. Cel ten starano się osiągnąć poprzez:

- dobór odpowiednich cech statystycznych określających rozwój społeczno-gospodarczy powiatów,
- wykorzystanie metody wzorca rozwoju Z. Hellwiga w ujęciu dynamicznym do syntetycznej oceny rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów,
- ocenę zmian w zakresie poszczególnych aspektów rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów województwa podkarpackiego w badanym okresie.

DOBÓR CECH DIAGNOSTYCZNYCH DO OCENY ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATÓW

Wyjściowy zestaw wskaźników statystycznych zaproponowany w analizie porównawczej powiatów województwa podkarpackiego obejmował 33 cechy, określające ich potencjał demograficzny i rynek pracy, potencjał gospodarczy oraz społeczno-techniczny. W pierwszym etapie badań dokonano wyboru zmiennych diagnostycznych. Za podstawę przyjęto cechy określające rozwój społeczno-gospodarczy powiatów w 2009 roku. Następnie przeprowadzono redukcję potencjalnego zestawu cech uwzględniając kryteria statystyczne. Jako kryterium odrzucenia zmiennej przyjęto wartość współczynnika zmienności niższą bądź równą

0,10, a w ocenie korelacji zmiennych zastosowano parametryczną metodę doboru cech Z. Hellwiga [Hellwig, 1981, s. 56–58] przyjmując krytyczną wartość współczynnika korelacji równą bądź wyższą 0,8. Wyjściowy zestaw cech zredukowano więc do 17 wskaźników statystycznych.

Ostatecznie, zbiór cech diagnostycznych obejmuje 17 następujących wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów¹:

I. Potencjał demograficzny i rynek pracy

X2 – Przyrost naturalny na 1 tys. ludności (S),

X3 – Śmiertelność niemowląt na 1 tys. urodzeń żywych (D),

X4 – Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1 tys. ludności (S),

X9 – Liczba bezrobotnych w wieku 24 i mniej lat w % ogółu bezrobotnych (D),

II. Potencjał gospodarczy

X11 – Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca w zł (S),

X12 – Wartość brutto środków trwałych na 1 mieszkańca w zł (S),

X13 – Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w zł (S),

X14 – Liczba pracujących w sektorze prywatnym na 1 tys. mieszkańców (S),

X17 – Udział wydatków inwestycyjnych z budżetu powiatu w wydatkach ogółem (S),

X19 – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności (S),

III. Potencjał społeczno-techniczny

X20 – Liczba lekarzy na 1 tys. ludności (S),

X22 – Liczba udzielonych porad w placówkach Podstawowej Opieki Zdrowotnej na 1 osobę (S),

X23 – Liczba osób na 1 aptekę (D),

X30 – Drogi publiczne o twardej nawierzchni (powiatowe) w km na 100 km² powierzchni (S),

X31 – Placówki pocztowe na 10 tys. ludności (S),

X32 – Wypożyczenia w bibliotekach publicznych w woluminach na czytelnika (S),

X33 – Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w zł na 1 mieszkańca (S).

PORZĄDKOWANIE POWIATÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO POD WZGLĘDEM ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

W pracy, do oceny rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów zastosowano metodę wzorca rozwoju Z. Hellwiga w ujęciu dynamicznym wykorzystując dane

---

¹ W celu zachowania porównywalności wyników, ten sam zestaw wskaźników wykorzystano również w 2005 roku. Za pomocą symboli (S) – stymulant, (D) – destymulant określono charakter każdej z cech, biorąc pod uwagę merytoryczne znaczenie cechy oraz jej powiązania korelacyjne. Dla rozwiązania kontrowersyjnego na ogół problemu ważenia zmiennych przyjęto założenie o jednakowym znaczeniu każdej cechy.

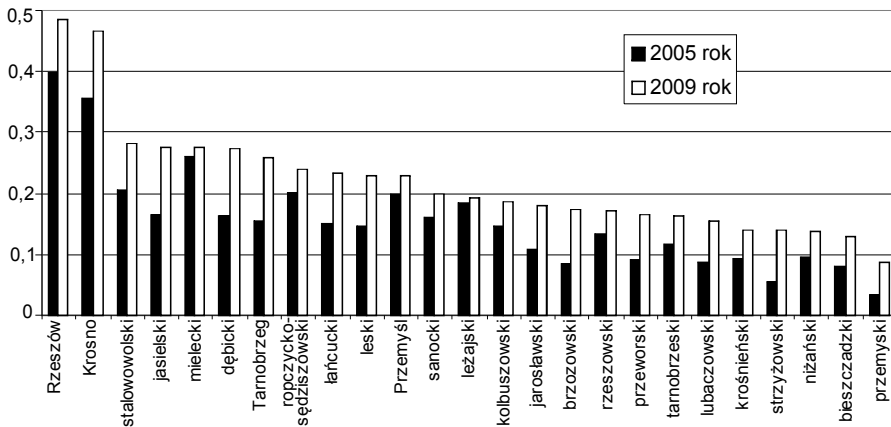
statystyczne z 2005 r. i 2009 roku. Podstawowe założenia tej metody zawierają m.in. prace [Hellwig, 1968, s. 323–326; Grabiński, Wydymus, Zeliaś, 1989, s. 92–93; Nowak, 1990, s. 87–88; Panek, 2009, s. 69–70]. Ponieważ porównywane zostaną wyniki z 2005 i 2009 roku, dokonując standaryzacji zmiennych, czy wyznaczając współrzędne obiektu wzorca, uwzględniono zbiór danych z obu okresów jednocześnie.

Wartości miary syntetycznej obliczonej na podstawie 17 cech diagnostycznych dla powiatów województwa podkarpackiego zawiera tabela 1.

Tabela 1. Ogólna wartość miary rozwoju Z. Hellwiga w powiatach województwa podkarpackiego

Powiat	Miara Z. Hellwiga		Wzrost lub spadek miary (w 2009 r. do 2005 r.)	Lokata		Zmiana pozycji w 2009 r. do 2005 r.
	2005	2009		2005	2009	
bieszczadzki	0,081	0,128	0,047	23	24	-1
brzozowski	0,084	0,174	0,090	22	16	+6
dębicki	0,164	0,273	0,108	9	6	+3
jarosławski	0,108	0,181	0,072	17	15	+2
jasielski	0,164	0,276	0,111	8	4	+4
kolbuszowski	0,147	0,187	0,040	13	14	-1
krośnieński	0,093	0,140	0,047	19	21	-2
leski	0,145	0,229	0,084	14	10	+4
leżajski	0,184	0,192	0,008	7	13	-6
lubaczowski	0,086	0,155	0,068	21	20	+1
łańcucki	0,151	0,233	0,082	12	9	+3
mielecki	0,260	0,275	0,016	3	5	-2
niżański	0,094	0,137	0,043	18	23	-5
przemyski	0,033	0,086	0,053	25	25	0
przeworski	0,091	0,165	0,074	20	18	+2
ropczycko- -sędziszowski	0,201	0,238	0,038	5	8	-3
rzeszowski	0,134	0,171	0,037	15	17	-2
sanocki	0,162	0,200	0,038	10	12	-2
stalowowolski	0,205	0,282	0,077	4	3	+1
strzyżowski	0,056	0,139	0,083	24	22	+2
tarnobrzeski	0,117	0,164	0,047	16	19	-3
Krosno	0,355	0,467	0,112	2	2	0
Przemyśl	0,200	0,228	0,028	6	11	-5
Rzeszów	0,398	0,486	0,089	1	1	0
Tarnobrzeg	0,154	0,258	0,104	11	7	+4

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych pochodzących z BDL GUS oraz Roczników Statystycznych: Województwo Podkarpackie – podregiony, powiaty, gminy, US w Rzeszowie 2006, 2010.

Rysunek 1. Ranking powiatów województwa podkarpackiego pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego

Źródło: opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę wartości miary syntetycznej, w 2009 roku w stosunku do 2005 roku nastąpił wzrost ogólnego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego we wszystkich badanych jednostkach; największy w powiatach: Krosno (wzrost wartości miary o 0,112), jasielskim (o 0,111) oraz dębickim (o 0,108). Miejsca w rankingu powiatów województwa podkarpackiego w 2009 w stosunku do 2005 roku poprawiło 11 powiatów, 3 utrzymały swoje lokaty na niezmiennym poziomie, a obniżyło 9 powiatów. Wydaje się, że na wzrost poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego niektórych powiatów badanego województwa miały wpływ pozytywne zmiany w zakresie potencjału gospodarczego i społeczno-technicznego, będące efektem m.in. poprawy efektywności pozyskiwania funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

Obliczona ogólna miara rozwoju Z. Hellwiga dla 2005 i 2009 roku może być także podstawą wyodrębnienia grup powiatów o różnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego (tabela 2), z wykorzystaniem schematu opartego o średnią arytmetyczną i odchylenie standardowe miernika rozwoju [Nowak, 1990, s. 93].

Spśród powiatów grodzkich w obu badanych okresach najwyższy poziom rozwoju społeczno-gospodarczego posiadają: Rzeszów i Krosno. Wśród powiatów ziemskich w 2005 roku najwyższy poziom posiadał powiat mielecki. Do grupy o średnim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego w 2005 roku zakwalifikowano powiat grodzki Przemysł oraz 6 powiatów ziemskich, a w 2009 roku Przemysł i Tarnobrzeg oraz 7 powiatów ziemskich. Do grupy III (o niskim poziomie rozwoju) zaliczono powiat grodzki Tarnobrzeg i 12 powiatów ziemskich w 2005 roku oraz 13 powiatów ziemskich w 2009 roku. Powiaty: strzyżowski, przemyski (w 2005 roku) oraz przemyski (w 2009 roku) charakteryzują się najniższym poziomem rozwoju w świetle zaproponowanych do badań wskaźników statystycznych.

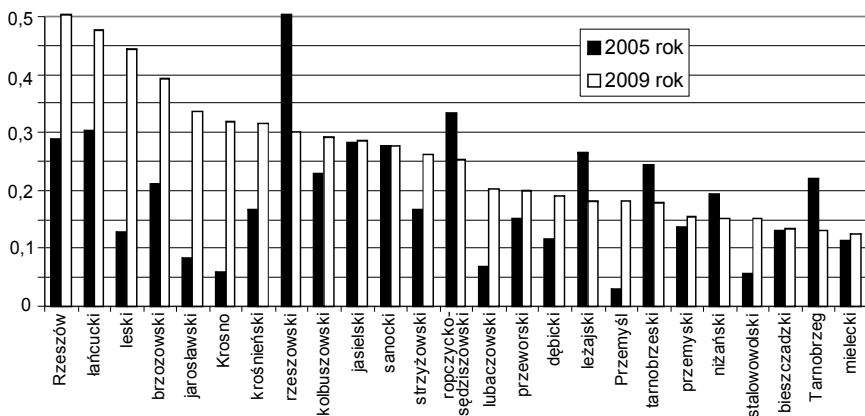
Tabela 2. Klasyfikacja powiatów województwa podkarpackiego pod względem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego

Poziomy rozwoju społeczno-gospodarczego:	2005	2009
Najwyższy (Grupa I)	Rzeszów, Krosno, mielecki	Rzeszów, Krosno
Średni (Grupa II)	stalowowolski, ropczycko-sędziszowski, Przemysł, leżajski, jasielski, dębicki, sanocki	stalowowolski, jasielski, mielecki, dębicki, Tarnobrzeg, ropczycko-sędziszowski, łańcucki, leski, Przemysł
Niski (Grupa III)	Tarnobrzeg, łańcucki, kolbuszowski, leski, rzeszowski, tarnobrzeczki, jarosławski, niżański, krośniński, przeworski, lubaczowski, brzozowski, bieszczadzki	sanocki, leżajski, kolbuszowski, jarosławski, brzozowski, rzeszowski, przeworski, tarnobrzeczki, lubaczowski, krośniński, strzyżowski, niżański, bieszczadzki
Najniższy (Grupa IV)	strzyżowski, przemyski	przemyski

Źródło: opracowanie własne.

OCENA POTENCJAŁU DEMOGRAFICZNEGO I RYNKU PRACY W POWIATACH WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Potencjał demograficzny i rynek pracy powiatów województwa podkarpackiego oceniono na podstawie 4 cech diagnostycznych, a ranking powiatów pod względem wartości uzyskanej miary syntetycznej Z. Hellwiga w 2005 i 2009 roku prezentuje rys 2.

Rysunek 2. Ranking powiatów województwa podkarpackiego pod względem cech określających potencjał demograficzny i rynek pracy

Źródło: opracowanie własne.

W 2005 roku w rankingu powiatów województwa podkarpackiego w zakresie potencjału demograficznego i rynku pracy liderami są powiaty: rzeszowski, ropczycko-sędziszowski, łańcucki, Rzeszów, jasielski. Ostatnie miejsca zajęły powiaty: Przemyśl, stalowowolski, Krosno, lubaczowski, jarosławski.

W 2009 roku natomiast czołowe pozycje w rankingu zajęły powiaty: Rzeszów, łańcucki, leski, brzozowski, jarosławski. Ranking zamykały powiaty: mielecki, Tarnobrzeg, bieszczadzki, stalowowolski, niżański.

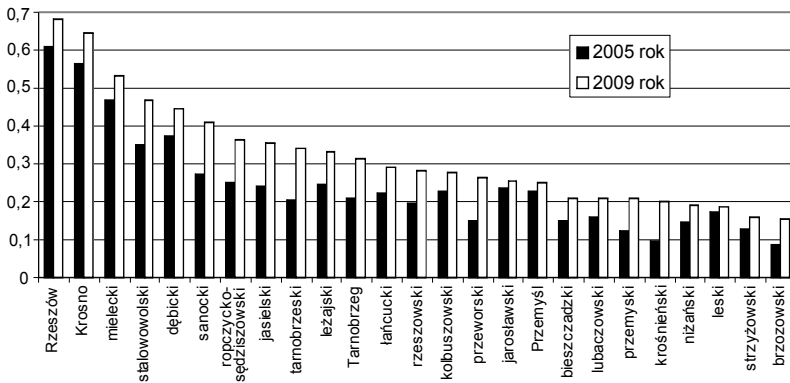
Najbardziej istotne pozytywne zmiany w powiatach w zakresie rozwoju sytuacji demograficznej i poprawy rynku pracy w latach 2005–2009 dało się zaobserwować w powiatach: Krosno (awans o 20 pozycji w rankingu powiatów), jarosławskim (o 14 miejsc), leskim i lubaczowskim (o 13 pozycji). Niekorzystne zmiany zaszły natomiast w powiatach: rzeszowskim (spadek o 14 miejsc), tarnobrzekim (o 13 pozycji), Tarnobrzegu (o 12 miejsc).

Znaczny awans powiatu Krosno w 2009 roku spowodowany został najlepszą wśród powiatów pozycją pod względem zgonów niemowląt na 1 tys. urodzeń żywych oraz równie dobrymi wartościami pozostałych wskaźników określających potencjał demograficzny i rynek pracy. Podobnie miało to miejsce w powiatach jarosławskim, leskim i lubaczowskim. Natomiast na spadek pozycji powiatu rzeszowskiego wpłynęło znaczne pogorszenie wskaźnika zgonów niemowląt oraz udziału młodych bezrobotnych w ogólnej ich liczbie. Z kolei mniejszy przyrost naturalny oraz wzrost wskaźnika zgonów niemowląt zadecydował o pogorszeniu pozycji powiatu tarnobrzekiego. W powiecie Tarnobrzeg na niekorzystną zmianę pozycji wpływ wywarł najgorszy wśród wszystkich powiatów województwa podkarpackiego wskaźnik dotyczący migracji wewnętrznych i zagranicznych.

OCENA POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO W POWIATACH WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Reprezentantkami grupy cech określających potencjał gospodarczy powiatów województwa podkarpackiego zostało 6 wskaźników, na podstawie których obliczono wartości miary syntetycznej Z. Hellwiga w 2005 i 2009 roku. Na rysunku 3 zaprezentowano natomiast ranking powiatów województwa podkarpackiego w zakresie tego aspektu rozwoju społeczno-gospodarczego.

W aspekcie gospodarczym wartość miary syntetycznej w 2009 roku w powiatach województwa podkarpackiego wahała się w granicach 0,154 do 0,682. Najwyższe jej wartości uzyskały powiaty: Rzeszów, Krosno, stalowowolski, dębicki i sanocki, a więc powiaty o charakterze przemysłowym. Najniższe zaś te jednostki, które zajmują w rankingu powiatów województwa podkarpackiego pod względem tego aspektu rozwoju, końcowe lokaty, tj. brzozowski, strzyżowski, leski, niżański i krośnieński. Pozytywnym faktem jest jednak to, że w 2009 roku w stosunku do 2005 roku, we wszystkich powiatach badanego województwa nastąpił wzrost wartości miary syntetycznej, co świadczy o pozytywnych zmianach w gospodarce powiatów.

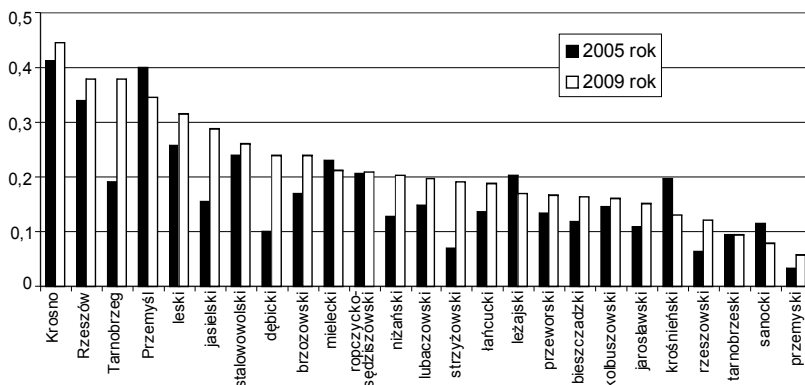
Rysunek 3. Ranking powiatów województwa podkarpackiego pod względem cech określających potencjał gospodarczy powiatów województwa podkarpackiego

Źródło: opracowanie własne.

OCENA POTENCJAŁU SPOŁECZNO-TECHNICZNEGO W POWIATACH WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Potencjał społeczno-techniczny powiatów województwa podkarpackiego oceniono na podstawie 7 wskaźników reprezentujących ten aspekt rozwoju społeczno-gospodarczego.

Ranking powiatów województwa podkarpackiego pod względem wartości miary syntetycznej Z. Hellwiga w 2005 i 2009 roku prezentuje rys 4.

Rysunek 4. Ranking powiatów województwa podkarpackiego pod względem cech określających potencjał społeczno-techniczny powiatów województwa podkarpackiego

Źródło: opracowanie własne.

W 2009 roku najlepszy potencjał społeczno-techniczny posiadały powiaty grodzkie: Krosno, Rzeszów, Tarnobrzeg, Przemyśl. Najmniejszy zaś powiaty: sanocki oraz powiaty otaczające duże miasta (przemyski, tarnobrzesci, rzeszowski i krośnieński). Wydaje się to logiczne, gdyż większość urzędów infrastruktury społeczno-technicznej skupia się w większych miastach. W 2009 roku w stosunku do 2005 roku, w przypadku 6 powiatów województwa podkarpackiego (krośnieńskiego, leżajskiego, mieleckiego, sanockiego, tarnobrzesciego oraz powiatu grodzkiego Przemyśl) nastąpiło zmniejszenie wartości miary syntetycznej, co wskazuje na obniżenie się poziomu rozwoju społeczno-technicznego powiatów w świetle zaproponowanych wskaźników statystycznych.

W analizie rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów województwa podkarpackiego, interesujące wydaje się zbadanie zależności między obliczonymi miarami syntetycznymi: ogólną oraz względem poszczególnych aspektów rozwojowych (tabela 3).

Tabela 3. Współczynniki korelacji liniowej Pearsona między miarami syntetycznymi rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów w 2009 roku

	Ogółem	I	II	III
Ogółem	1			
I	0,3734	1		
II	0,8839	0,1084	1	
III	0,7863	0,2203	0,4697	1

I – Potencjał dem. i rynek pracy, II – Potencjał gosp., III – Potencjał społ.-tech.

Źródło: opracowanie własne.

Obliczone współczynniki korelacji wskazują na istnienie istotnej zależności liniowej między ogólną miarą syntetyczną rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów a ich poziomem gospodarczym (współczynnik korelacji 0,8839) oraz poziomem rozwoju infrastruktury społeczno-technicznej (0,7863). Słaby wpływ na ogólny rozwój społeczno-gospodarczy powiatów wywiera sytuacja demograficzna i rynek pracy (0,3734). Rozwojowi tego aspektu rozwoju w słabym stopniu sprzyja bowiem istniejący poziom infrastruktury społeczno-technicznej (współczynnik korelacji 0,2203). Zauważa się jednak pozytywny wpływ poziomu rozwoju infrastruktury społeczno-technicznej (o umiarkowanej sile) na aspekt gospodarczy rozwoju powiatów województwa podkarpackiego (współczynnik korelacji 0,4697).

PODSUMOWANIE

Analizą porównawczą rozwoju społeczno-gospodarczego objęto 25 powiatów województwa podkarpackiego (4 powiaty grodzkie i 21 ziemskich) w dwóch

okresach, tj. w 2005 i 2009 roku. Wstępnie zaproponowano 33 wskaźniki statystyczne, a ostatecznie jako diagnostyczne wybrano 17 cech reprezentujących różne aspekty rozwoju społeczno-gospodarczego. Metodą wykorzystaną w badaniach była metoda wzorca rozwoju Z. Hellwiga w ujęciu dynamicznym.

Wyniki przeprowadzonych badań pozwalają zauważyć, że w 2009 roku w stosunku do 2005 roku nastąpił wzrost ogólnego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego we wszystkich powiatach województwa podkarpackiego. Świadczy to o pozytywnych zmianach dokonujących się w rozwoju społeczno-gospodarczym powiatów. Zmniejsza się także zróżnicowanie powiatów pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego, w większości jednak wartość miary syntetycznej rozwoju społeczno-gospodarczego kształtowała się poniżej średniego jej poziomu. W 2005 roku czołowe pozycje w rankingu powiatów województwa podkarpackiego zajęły dwa powiaty grodzkie, tj. Rzeszów, Krosno oraz mielecki. Powiaty: przemyski, strzyżowski i bieszczadzki miały zaś najniższy ogólny poziom rozwoju społeczno-gospodarczego. Natomiast w 2009 roku Rzeszów oraz Krosno utrzymały pozycje liderów rankingu, a następnym w kolejności okazał się powiat stalowowolski. Końcowe miejsca zajęły powiaty: przemyski, bieszczadzki i niżański.

W badanym okresie daje się zauważyć znaczne wahania wartości miary syntetycznej w zakresie potencjału demograficznego i rynku pracy, czego wyrazem jest istotna zmiana pozycji w rankingu powiatu Krosno, jarosławskiego, leskiego i lubaczowskiego. Niekorzystne zmiany zaszły natomiast w powiatach: rzeszowskim, tarnobrzeskim, Tarnobrzegu.

W aspekcie gospodarczym, najwyższe wartości miary syntetycznej w 2009 roku uzyskały powiaty: Rzeszów, Krosno, stalowowolski, dębicki i sanocki. Najniższe zaś brzozowski, strzyżowski, leski, niżański i krośnieński. Pozytywnym faktem jest jednak to, że w 2009 roku w stosunku do 2005 roku we wszystkich powiatach badanego województwa nastąpił wzrost wartości miary syntetycznej, co świadczy o pozytywnych zmianach w gospodarce powiatów.

W 2009 roku liderami w zakresie potencjału społeczno-technicznego okazały się powiaty grodzkie: Krosno, Rzeszów, Tarnobrzeg, Przemysł. Natomiast powiaty sanocki oraz powiaty otaczające duże miasta (przemyski, tarnobrzeski, rzeszowski czy krośnieński) uplasowały się w końcówce badanych jednostek. W 6 powiatach województwa podkarpackiego w 2009 roku w stosunku do 2005 roku nastąpiło obniżenie wartości miary syntetycznej w tym aspekcie rozwoju społeczno-gospodarczego.

Analiza korelacji wykazała istotny wpływ na ogólny rozwój społeczno-gospodarczy powiatów potencjału gospodarczego oraz poziomu rozwoju infrastruktury społeczno-technicznej. Słaby wpływ na ogólny rozwój społeczno-gospodarczy powiatów wywiera sytuacja demograficzna i rynek pracy.

Wydaje się, że zastosowana metoda badań okazała się skutecznym narzędziem w analizie porównawczej powiatów województwa podkarpackiego. Świadczy o tym fakt uzyskania podobnych wyników do innych autorów zajmujących się analizą powiatów województwa podkarpackiego, wykorzystujących w badaniach nieco inne wskaźniki i metody badawcze [Nelec, Prusek, 2005, s. 111–133; Bajorski, Tokarski, 2011, s. 47–68].

LITERATURA

- Bajorski B., Tokarski T., 2011, *Przestrzenne zróżnicowanie rozwoju ekonomicznego powiatów województwa podkarpackiego*, „Wiadomości Statystyczne”, nr 5.
- Grabiński T., Wydymus S., Zeliaś A., 1989, *Metody taksonomii numerycznej w modelowaniu zjawisk społeczno-gospodarczych*, PWN, Warszawa.
- Hellwig Z., 1968, *Zastosowanie metody taksonomicznej do typologicznego podziału krajów ze względu na poziom ich rozwoju oraz zasoby i strukturę wykwalifikowanych kadr*, „Przegląd Statystyczny”, nr 4.
- Hellwig Z., 1981, *Wielowymiarowa analiza porównawcza i jej zastosowanie w badaniach wielocechowych obiektów gospodarczych [w:] Metody i modele ekonomiczno-matematyczne w doskonaleniu zarządzania gospodarką socjalistyczną*, red. W. Welfe, PWE Warszawa.
- Nelec W., Prusek A., 2005, *Dynamiczna analiza rozwoju społeczno-ekonomicznego powiatów województwa podkarpackiego oraz ich typizacja*, Zeszyty Naukowe AE w Krakowie nr 669.
- Nowak E., 1990, *Metody taksonomiczne w klasyfikacji obiektów społeczno-gospodarczych*, PWE, Warszawa.
- Panek T., 2009, *Statystyczne metody wielowymiarowej analizy porównawczej*, SGH, Warszawa.

Streszczenie

W artykule przeprowadzono syntetyczną analizę rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów województwa podkarpackiego w 2005 i 2009 roku. W badaniach zastosowano 17 cech diagnostycznych reprezentujących różne aspekty rozwoju społeczno-gospodarczego, tj. potencjał demograficzny i rynek pracy, potencjał gospodarczy oraz potencjał społeczno-techniczny. Metodą wykorzystaną w badaniach była metoda wzorca rozwoju Z. Hellwiga w ujęciu dynamicznym.

Wyniki przeprowadzonych badań pozwalają zauważyć, że w 2009 roku w stosunku do 2005 roku nastąpił wzrost ogólnego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego w większości powiatów województwa podkarpackiego. Jest on jednak zróżnicowany w poszczególnych jego aspektach.

Comparison Analysis of the Socio-Economic Development of Powiats in the Podkarpackie Voivodeship

Summary

The article presents synthetic analysis of the socio-economic development of powiats in the Podkarpackie voivodeship in 2005 and 2009. Seventeen diagnostic features representing different aspects of socio-economic development were used in the research, e.g. demographic potential, labor market, economic and socio-technical potential. The method applied for analysis was Z. Hellwig method of dynamics development model. The research results allow to note that the overall level of socio-economic development increased in most powiats of Podkarpackie voivodeship. However, the development is varied in individual aspects.